

Prommenz B.V.

Harmenkaag 11
1741 LA Schagen
0224 299 346

info@prommenz.nl
www.prommenz.nl

Schagen, zaterdag 2 april 2022

Onderwerp

Toetsingsdocument Landschap en Cultuurhistorie | Jol KH44, Kolhorn

ons contactpersoon

Seda Unver

0224 299 346

seda.unver@prommenz.nl

ons kenmerk

P220322

uw kenmerk

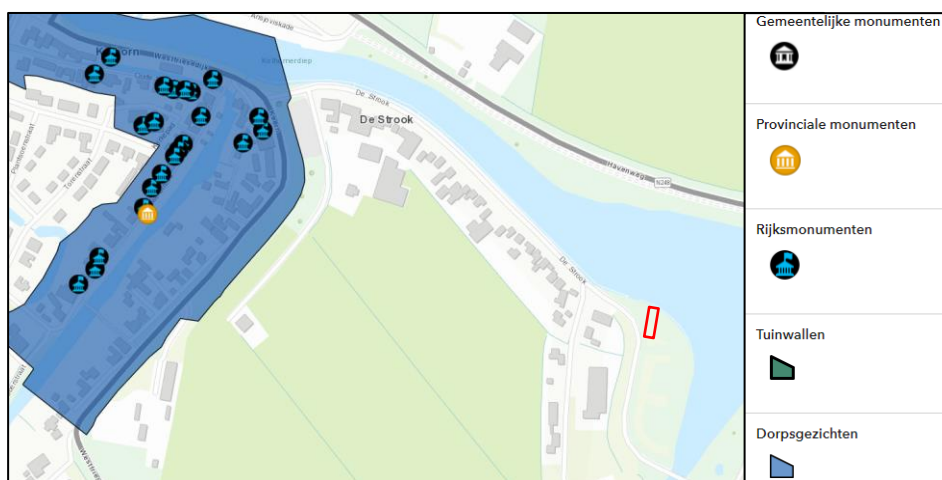
-

Bijlage

Inleiding

Initiatiefnemer is voornemens om een winterstalling te installeren ten behoeve van de jol KH44, te Kolhorn. De jol KH44 is een ansjovisjol (KH44) en tevens het varend monument van Kolhorn. Momenteel ligt de ansjovisjol KH44 op haar vaste ligplaats nabij Museum De Turfschuur. Door de plaatsing van een winterstalling voor de jol, wordt het nodige onderhoud makkelijker en beschikt zij over een vorstvrije ruimte om het risico op beschadigingen zo klein mogelijk te houden.

De gronden vallen onder het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) Schagen. Een groot deel van de bebouwde kom van Kolhorn is aangewezen als 'rijksbeschermd dorpsgezicht'. Het project ligt *niet* in dit aangewezen gebied (Figuur 1) en hier wordt dan ook niet op getoetst.

Figuur 1 | Uitsnede overzichtskaart Leidraad Landschap en Cultuurhistorie 2018

Onderhavige notitie toetst het project aan het aspect 'leidraad landschap en cultuurhistorie' die de invloed van het project beschrijft op de omgeving, zoals benodigd bij de vergunningsaanvraag. Gemotiveerd dient te worden dat de ter plaatse geldende kernkwaliteiten niet worden aangetast.

Huidige situatie

Het projectgebied staat bekend onder de kadastrale gemeente Niedorp, onder sectie A, nummer 2593. Het perceel heeft een oppervlakte van 9.550 m². Het projectvoornemen is gelegen in het buurtschap De Strook in de gemeente Hollands Kroon in de provincie Noord-Holland, tussen het Kolhornerdiep en de gemeentelijke weg De Strook.

Figuur 2 | Uitsnede kadastraal projectgebied (bron: Kadaster)

Momenteel is het perceel in gebruik als jachthaven (De Strook marina). Op het terrein is er mogelijkheid om te tanken, bevindt zich een botenhelling en een camperparkeerplaats. Het overige terrein bestaat uit grasland en groenstroken. Voor de werkzaamheden worden geen bomen gekapt.

Figuur 3 | Projectlocatie, juni 2019 (bron: Google Maps 2022)

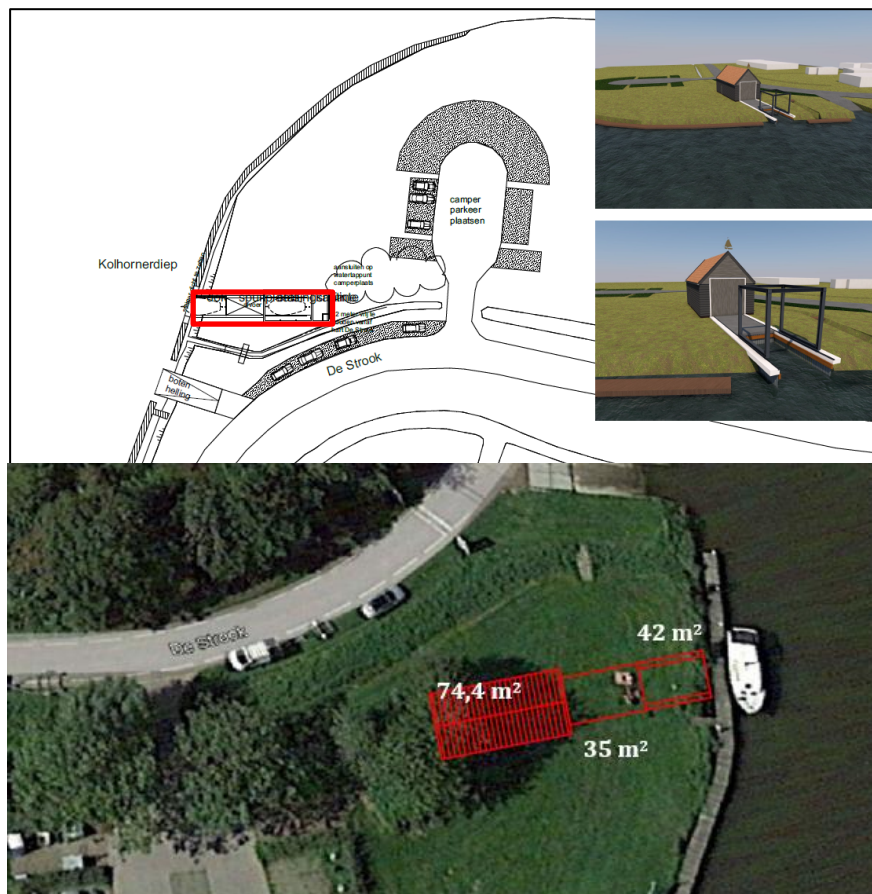
Toekomstige situatie

De projectlocatie bevindt zich tussen de botenhelling en de camperparkeerplaats, gelegen tussen het Kolhornerdiep en De Strook en bevindt zich op Provinciale grond. De winterstalling wordt aangesloten op het watertappunt van de camperplaats. De winterstalling wordt op minstens twee meter afstand vanaf het hart van De Strook (de weg) geplaatst.

Uit het ontwerp is te halen dat het gehele bouwwerk ca. 151,4 m² bedraagt, inclusief botenhelling. Het voorlopig ontwerp is verder uitgewerkt op basis van de terugkoppeling van het bevoegd gezag, waarbij variant "haven" de voorkeur had. Dit is de variant waarbij de Jol een 'haven' in vaart en met de travellift het gebouw in rijdt. Zij wordt een keer per jaar afgespoten in het gebouw. Medewerking is hierbij nodig van de waterbeheerder (HHNK). Een positie van het gebouw schuin op de kade, is geliefd, gezien dat voor meer compositie zorgt met de bestaande helling. De winterstalling bevat een waterdichte betonnen vloer, op palen, en heeft een volledig houten skelet. Het dak bestaat uit een houten dakbeschot met rode dakpannen. Voor het bekleden van de gevel, wordt potdekselwerk aangebracht.

Onze contactgegevens

Seda Unver | 2.4.22

Figuur 4 | Het voorlopig ontwerp waarbij de projectlocatie in het rood is aangegeven (bron: AVEM architecten)

Door de initiatiefnemer is sinds 2020 contact geweest met het bevoegd gezag over het bouwplan en de locatie van de winterstalling. Zo is in overleg met de Provincie besloten om de constructie op het land te plaatsen, naast de camper-opstellocatie.

Bijzonder Provinciaal Landschap – Schagen

Het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) is het regime voor bescherming en waar mogelijk versterking en ontwikkeling van gebieden in Noord-Holland die landschappelijk, aardkundig, ecologisch of cultuurhistorisch van bijzondere waarde zijn. Het BPL is beschreven in kernkwaliteiten per deelgebied. In het BPL zijn ruimtelijke ontwikkelingen, met uitzondering van nieuwe stedelijke ontwikkelingen, toegestaan wanneer de beschreven kernkwaliteiten niet worden aangetast. Per locatie kan aan de hand van de kernkwaliteiten een zorgvuldige afweging worden gemaakt welke ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk en welke niet wenselijk zijn.

Het BPL Schagen ligt centraal in de Kop van Noord-Holland, binnen de Westfriese Omringdijk en is hier één van de oudste cultuurlandschappen. De invloed van de zee heeft een belangrijke rol gespeeld in de vorming van het BPL Schagen. Het was oorspronkelijk een kweldergebied achter de duinen waarop een veenpakket was ontstaan. Om de gronden geschikt te maken voor landbouw werd al in de 8e of 9e eeuw het veen ontgonnen.

In de periode van 1000 tot 1250 kreeg het gebied met een toenemende wateroverlast te maken. Door de ontginning startte een proces van veenoxidatie en inklinking waardoor het maaiveld daalde. Oorspronkelijk laaggelegen gebieden, zoals kreekbeddingen, kwamen daardoor hoger te liggen dan het ingeklonken veen. Dit heet een 'inversielandschap'. Onder druk van de voortgaande bodemdaling trokken de mensen verder het veen in en ging men wonen in linten op de hogere kreekrukken (voormalige kreekbeddingen, restanten van getijdegeulen). Het veen verdween uiteindelijk helemaal, zodat de onderliggende zeekleibodem aan het maaiveld kwam. Door het proces van inklinking en overstroming kreeg de oorspronkelijk regelmatige verkaveling een meer grillig verloop. Door demping van sloten ontstonden bredere kavels. Het resultaat is een landschap met hier en daar nog de ruimtelijke karakteristieken van de veenontginningen, met oude onregelmatig verkavelde zeekleipolders en reliëf van kreekrukken en terpen.

Betekenis voor het project

De beoogde ontwikkeling heeft invloed op de ruimtelijke dragers 'Westfriese Omringdijk' en 'Kanaal-Stolpen-Schagen-Kolhorn'. Zo heeft de winterstalling geen invloed op de openheid van het gebied. Het projectgebied ligt in een gebied met veel bebouwing (Figuur 6), verdicht geen eventuele linten of randen en heeft hiermee geen invloed op de algemene ruimtebeleving.

Toetsing aan relevante wet- en regelgeving

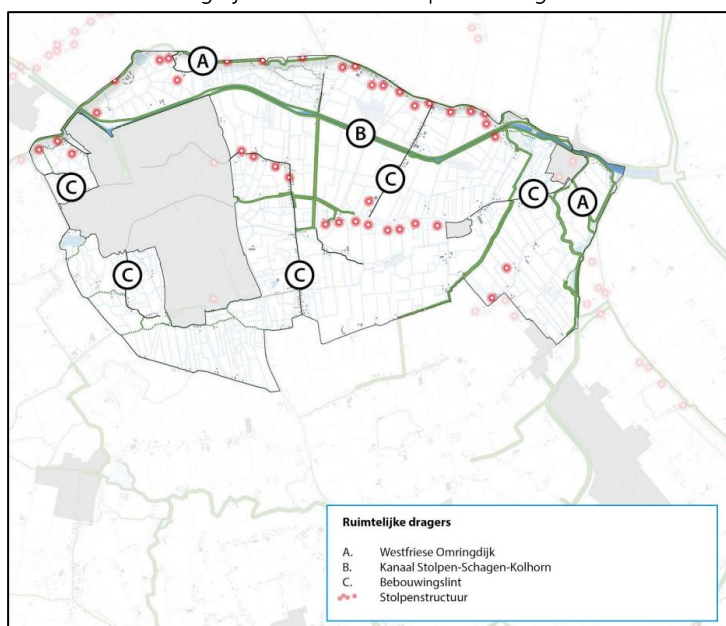
Leidraad Landschap en Cultuurhistorie

In het Leidraad Landschap en Cultuurhistorie wordt de ambitie genoemd om ruimtelijke ontwikkeling bij te laten dragen aan het zichtbaar en herkenbaar houden van de landschappelijke karakteristiek, het versterken van (de beleving van) openheid en helder te positioneren ten opzichte van de ruimtelijke dragers. Volgens de omgevingsverordening NH2020 artikel 6.59 dient er rekening gehouden te worden met de ambities, ontwikkelprincipes, kansen en ontstaansgeschiedenis van het ensemble en structuren, gelet op de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie.

De volgende kernkwaliteit gelden voor het BPL Schagen:

- Aardkundige en landschappelijke karakteristiek:
 - blokvormige onregelmatige verkaveling en slotenpatroon
 - terpen
- Openheid en ruimtebeleving:
 - open ruimtes
 - habitat voor weidevogels
- Ruimtelijke dragers:
 - Westfriese Omringdijk
 - Kanaal Stolpen-Schagen-Kolhorn
 - bebouwingslinten
 - stolpenstructuren

De beoogde ontwikkeling heeft invloed op de ruimtelijke dragers 'Westfriese Omringdijk' en 'Kanaal-Stolpen-Schagen-Kolhorn'.

Figuur 5 | Het ensemble Wieringen-Wieringermeer (bron: Leidraad Landschap en Cultuurhistorie 2018)

De Westfriese Omringdijk is een beeldbepalende structuur in het landschap en is onlosmakelijk verbonden met de ontstaansgeschiedenis van het gebied. De dijk is Provinciaal Monument en heeft eigen beschermingsregels in de verordening (afd. 4.6 Cultureel Erfgoed). Ruimtelijke ontwikkelingen die niet passen binnen deze regels zijn een aantasting van de kernkwaliteiten.

Het Kanaal Stolpen-Schagen-Kolhorn is een drager met een structurerend karakter, vanaf waar de openheid van het landschap goed te zien is. Ruimtelijke ontwikkelingen die de continuïteit van de lijnvoering verminderen of de zichtbaarheid van de drager verminderen zijn een aantasting van de kernkwaliteit.

Betekenis voor het project

De ruimtelijke kwaliteit van het projectgebied is gebaat bij het behouden van de relevante kernkwaliteiten van het landschap. Hierbij wordt gelet of de ruimtelijke ontwikkeling de continuïteit of de zichtbaarheid van de drager vermindert. Dit wordt gerekend tot aantasting van de kernkwaliteit.

Het project heeft bij voorbaat geen negatief invloed op bovenstaande onderdelen, ondanks dat er bebouwd oppervlak bijkomt. Het gebied maakt geen onderdeel uit van het beschermd dorpsgezicht Kolhorn, en het project vindt zich plaats in het gebied voor wonen, sport en recreatie. Ook treedt er geen verstoring op in het landschap, doordat de beoogde winterstalling bij bebouwing plaatsvindt (Figuur 9). Het project bevindt zich in de omgeving van de Westfriese (Omring)dijk, echter vervolgt de dijk zijn weg richting Winkel en niet naar het projectgebied (Figuur 11) wat verstoring van het monument voorkomt.

Uit bovenstaande kan geconcludeerd worden dat het niet noodzakelijk is om aan artikel 6.59 van de omgevingsverordening NH2020 te toetsen. Het Leidraad Landschap en Cultuurhistorie vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

Omgevingsvisie Hollands Kroon

Een omgevingsvisie is een gemeentelijk document en beschrijft het ontwikkelen van onze leefomgeving op de lange(re) termijn. Hiermee wordt de bebouwde en natuurlijke omgeving bedoeld. De omgevingsvisie gaat over thema's zoals wonen, verkeer & vervoer, water, milieu, natuur, gebruik van natuurlijke hulpbronnen, landbouw en cultureel erfgoed. Dit moet meer samenhang brengen in het beleid voor de fysieke leefomgeving om flexibeler in te kunnen spelen op de veranderingen in de maatschappij. De inhoud is samen met inwoners, bedrijven en de gemeenteraad bedacht. De huidige omgevingsvisie is in 2016 vastgesteld door de gemeenteraad. Kenmerkend in de visie is het 'ja, tenzij' principe. Dit betekent dat we altijd positief tegenover nieuwe initiatieven staan en samen willen kijken hoe deze initiatieven gerealiseerd kunnen worden.

Relevante onderwerpen die in de Omgevingsvisie behandeld worden die relevant zijn voor het project, is de ruimtelijke kwaliteit, landschappelijke inpassing en ontwikkeling en cultuurhistorie.

Onze contactgegevens

Seda Unver | 2.4.22

Ruimtelijke kwaliteit

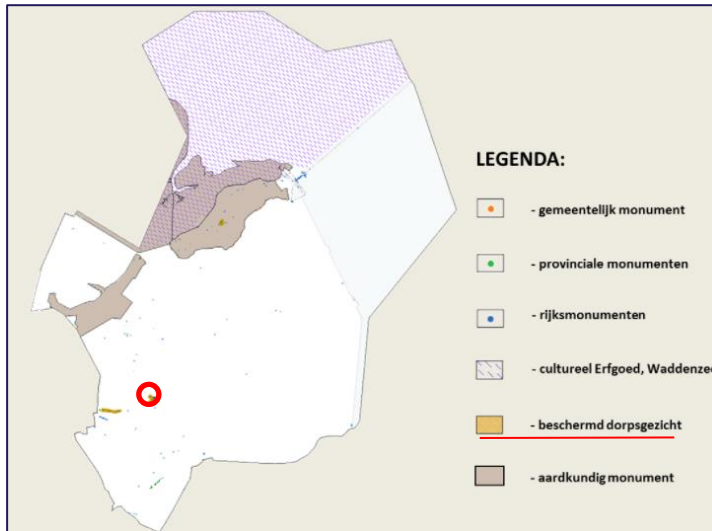
Het uitgangspunt bij ruimtelijke ontwikkelingen is "ontwikkelen met behoud van identiteit en kwaliteit" door bewust te zijn van de karakteristieke eigenschappen van de verschillende landschappen en de dorpen. Identiteit, historische context en kwaliteiten zijn het vertrekpunt van ruimtelijke plannen.

Figuur 6 | Winterstalling KH44 (bron: AVEM Architecten)

Landschappelijke inpassing en ontwikkeling

Inwoners en ondernemers dragen binnen de gestelde kaders in ruimtelijke plannen zelf zorg voor de landschappelijke inpassing.

Figuur 7 | Monumentenkaart (bron: Omgevingsvisie Hollands Kroon)

Cultuurhistorie

Hollands Kroon wil ten behoeve van de cultuurhistorie de kwaliteit en de diversiteit van het Noord-Hollands landschap en de dorpen onderbouwd ontwikkelen met respect voor de cultuurhistorische waarden. Ze hebben een monumentenkaart ontwikkeld om locaties aan te wijzen die meer aandacht vragen op het aspect cultuurhistorie.

Betekenis voor het project

Ruimtelijke kwaliteit

Het project levert indirect een bijdrage aan de identiteit en kwaliteit van het dorp, door de jol te behouden als varend monument om de geschiedenis van Kolhorn levend te houden.

Landschappelijke inpassing en ontwikkeling

Bij het ontwerp van de winterstalling wordt rekening gehouden met de landschappelijke inpassing zoals typische (bouw)kenmerken van de streek, kleurgebruik en verschijningsvorm van de directe omgeving gelet op de inpassing in de bredere omgeving. Zo wordt er gebruik gemaakt van hout en wordt de winterstalling in dezelfde stijl gebouwd als omliggende huizen (puntaken, rode dakpannen) (Figuur 6).

Cultuurhistorie

Uit Figuur 12 en Figuur 18 is te lezen dat het projectgebied tegen het beschermd dorpsgezicht aan grenst, maar geen onderdeel er van is. Voor het aspect 'beschermd gezicht' hoeft het project niet getoetst te worden. Daarnaast draagt het project indirect bij aan de identiteit en historische context van Kolhorn.

Cultuurhistorie

In september 2009 overhandigden de ministers van toenmalige ministeries Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Volkshuisvesting, Ruimtelijke

Ordering en Milieubeheer de beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg (MoMo) aan de Tweede Kamer. Door middel van de MoMo had de minister tot doel een aantal veranderingen door te voeren in de monumentenzorg:

- het stimuleren en ondersteunen van gebiedsgericht werken;
- het belang van cultuurhistorie laten meewegen in de ruimtelijke ordening;
- het formuleren van een visie op erfgoed en het verminderen van de administratieve lastendruk.

Als gevolg van de MoMo zijn het Besluit ruimtelijke ordening ende Monumentenwet op 1 januari 2012 aangepast. Belangrijkste gevolgen zijn de plicht voor gemeenten om bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening te houden met de aanwezige cultuurhistorische waarden en het vergroten van vrijstellingen van de vergunningplicht voor eigenaren van monumentale gebouwen. De omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, indien hierdoor geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de cultuurhistorische en ruimtelijke waarden van de gronden, om die reden is een toetsingsdocument opgesteld om de werkzaamheden te verantwoorden.

Het project levert indirect een bijdrage aan de identiteit en kwaliteit van het dorp, door de jol te behouden als varend monument om de geschiedenis van Kolhorn levend te houden. Bij het ontwerp van de winterstalling wordt rekening gehouden met de landschappelijke inpassing zoals typische (bouw)kenmerken van de streek, kleurgebruik en verschijningsvorm van de directe omgeving gelet op de inpassing in de bredere omgeving. Uit Figuur 18 is te lezen dat het projectgebied tegen het beschermd dorpsgezicht aan grenst, maar geen onderdeel er van is. Daarnaast draagt het project indirect bij aan de identiteit en historische context van Kolhorn.

Conclusie

Cultuurhistorie is een breed begrip. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om beschermde stads- en dorpsgezichten, monumenten, en landschappelijke waarden. Uitgangspunt hierbij is het voorkomen van aantasting van de cultuurhistorische waarden. De omgevingsverordening geeft aan het projectgebied binnen het landelijk gebied ligt, en onderdeel is van het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) van Schagen. Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van het beschermde dorpsgezicht. In de nabijheid liggen geen gemeentelijk- provinciaal of rijksmonument.

Uit bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling mogelijk is in het BPL en de kernkwaliteiten niet aantast. Het bouwwerk heeft een oppervlak van minder dan 500 m² en is kleinschalig. Daarnaast wordt de winterstalling in stijl met de omgeving gebouwd.

Meer informatie

Indien u naar aanleiding van deze notitie vragen of opmerkingen heeft, verneem ik deze uiteraard graag van u.

Onze contactgegevens

Seda Unver | 2.4.22

Met hartelijke groet,
Prommenz B.V.

Gerben Kalkman